

Civilizacijska je obveza utvrđivanje identiteta žrtava komunizma Objavljeno: 29. kolovoza 2011.

Zvijezda petokraka simbol totalitarnog komunizma kog sustava

Okupljanje kod spomen križa u šumi udaljenoj oko 2 kilometra od naselja Leskovec, na cesti Varaždinske Toplice – Svibovec – Ludbreg, udaljen oko 3,5 kilometara od sjedišta župe Svibovec Toplica, započelo je oko pola peti popodne, a do 16 sati tu su se našli predstavnici brojnih udruga iz sjeverne Hrvatske, pa i nešto udaljenijih mjesta. Uz organizatore Dana sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima dvadesetog stoljeća, Društvo za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava Varaždin i udruge Hrvatski domobran Varaždinske Toplice koji su pred 8 godina priredili i prvu komemoraciju na kojoj je spomen križ blagoslovio i misu služio mons Marko Culej, prvi biskup Varaždinske biskupije, tu su bili predstavnici ogranka Hrvatski domobran iz Novog Marofa, Svetog Ivana Zelina, Jurjevca, Varaždina i Rijeke, članovi Udruge veterana i dragovoljaca domovinskog rata, župe Sv. tri kralja Svibovec, Udruga dragovoljaca i veterana HOS-a Mešimurja, Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata Varaždinskih Toplica kao i članovi udruge Hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata iz Toplica, Društvo za obilježavanje grobišta žrtava komunizma iz Čakovca, Hrvatsko žrtvoslovno društvo iz Zagreba, a tu su bili i predstavnici nekih političkih stranaka koje djeluje na području Varaždinskih Toplica, Akcije za bolju Hrvatsku, HDZ-a, HNS-a, HSLŠ-a, ... Tu su bili i predstavnici topličke vlasti, gradonačelnik Dragutin Kranjčec, zamjenica Dragica Ratković i predsjednik Gradskog vijeća Tomica Čukli, a odavanju počasti naznačio je i zamjenik župana Varaždinske županije Milan Pavleković, kao i rodbina stradalih i župljani naselja župe i svjedoci.

Komemoracija je počela hrvatskom himnom koju je, uz pratnju orguljaša Antuna Pokosa, otpjevao zbor župe Sveta Tri kralja iz Svibovca, a potom je uslijedio mirozov koji je na trubi izveo prof. Tomislav Ratković. Potom su kod spomen križa položeni vijenci i zapaljene svijeće. Vijence su položili predstavnici udruga, Grada Varaždinske Toplice koji je i ove godine bio pokrovitelj komemoracije, političke stranke i ostali sudionici. U ime Društva za obilježavanje grobišta vijenac su položili Dragica

Markan, Zlatko Pišpek i Stanko Cecelja, a u ime Hrvatskog žrtvoslovnog društva Željko Tomašević i Franjo Talan.

Govor predsjednika udruge Hrvatski domobran Varaždinske Toplice

U ime organizatora spomen sjećanja sudionike je pozdravio Ivica Dijanuš, predsjednik ogranka HD V. Toplice, koji je u svom govoru rekao: S najvećim pijetetom pozdravljam veterane Hrvatskih oružanih snaga iz Drugog svjetskog rata, sudionike križnih putova, sve mučene i zlostavljane, jer Vama je posvećen ovaj spomendan. Dao Vam Bog zdravlja da nadživite sve svoje krvnike. Povodom europskog dana sjećanja na žrtve totalitarnih režima okupili smo se ovdje nad ovim grobovima golobradih mladića koji su mučeni, razodjeveni, ponižavani i ovdje poubijani, bez suda i dokazane im krivnje. Da poštovana gospodo, poubijani su zato što su bili hrvatski vojnici i mi im se zato klanjamo. Udruga Hrvatski Domobran promiče pozitivne uspomene na hrvatskog vojnika oduvijek, a poglavito od davne 1868. godine kada je hrvatski vojnik i asnik smio progovoriti hrvatskim jezikom i zvati se hrvatski domobranom. Najgore razdoblje za hrvatskog vojnika bilo je zasigurno po završetku Drugog svjetskog rata kada ih se masovno bez suda ubijalo, kada se njihovim glavama plaćala trgovina teritorijem. Najviše nas boli što do danas nitko nije odgovarao za te strašne zločine nad hrvatskim vojnicima. Nalogodavci, a i njihovi egzekutori, bili su godinama ili su još uvijek naši dobri susjedi. I evo za čudo, proradila je savjest političara koji prije trguju glavama tih patnika, a poslije pilatski peru ruke pa su ovaj dan proglasili danom sjećanja na te sužnje.

Ivica Dijanuš Najgore razdoblje za hrvatske vojnike bilo je zasigurno po završetku Drugog svjetskog rata kada ih se masovno bez suda ubijalo, kada se njihovim glavama plaćala trgovina teritorijem. Najviše nas boli što do danas nitko nije odgovarao za te strašne zločine nad hrvatskim vojnicima. Nalogodavci, a i njihovi egzekutori, bili su godinama ili su još uvijek naši dobri susjedi

Svjedoci smo da niti u Domovinskom ratu hrvatski vojnik nema sretan završetak. Hrvatskog vojnika gleda se kao lopova i propalicu. Veliki dio hrvatskih vojnika i asnika trune po zatvorima ili ih se još uvijek goni kao ranjene zvijeri. Nama koji to javno govorimo spotiče se da je to govor mržnje, zato svima

jasno govorim, ne, mi ne mrzimo ali niti ne zaboravljamo. Mi ne veli amo nikakve politike, ali Vas molim da nam hrvatski vojnik uvijek u srcu bude i ostane heroj. Na to nas obvezuju ove umorne kosti hrvatskih mladi a razasute diljem Lijepe naše i susjednih nam zemalja. – rekao je Ivica Dijanuš i potom rekao rije i zahvale: - Najdublje zahvaljujem svima koji ste svojim dolaskom stali na stranu istine koju ne smijemo zaboraviti, uveli ali ovaj spomen na Hrvatske mu enike. Zahvaljujem Gradu Varaždinske Toplice. Ocu biskupu Josipu Mrzljaku i sve enicima, koji e predvoditi sv. misu, crkvenom zboru župe Sveta Tri kralja i ravnatelju Antunu Pokosu, poduze u "MESTRA" Petkovec, DVD-u V.Toplice i Leskovec, predstavnicima medija te svima onima koji su potpomogli organizaciju ove sve anosti. Ostanite zdravi i ponosni na hrvatskog vojnika uz domobranski pozdrav, Za Hrvatsku uvijek!

Dužni smo se i prema žrtvama komunisti kog poretka s dužnim poštovanjem odnositi

Nazo nima se u ime suorganizatora obratio Franjo Talan, predsjednik Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava koji je naglasio:

Grobišta i stratišta Drugog svjetskog rata i pora a posuta su diljem Hrvatske, a više desetaka tisu a civila i hrvatskih vojnika koji su u svibnju mjesecu 1945. godine nastojali spas potražili pod okriljem saveznika i povla ili se prema Austriji, poubijano je ve u susjednoj Sloveniji. Društvo za ureditev zamol anih grobova iz Ljubljane, u objavljenom zborniku, procjenjuje da je u valovima rijeka, rudarskim oknima i brojnim jamama, pancer grabama i ostalim obilježenim i neobilježenim stratištima poubijano 190 tisu a Hrvata. (zbornik – strana 421), uz više desetaka tisu a ostalih žrtava.

U daljnjem izlaganju osvrnuo se i na rad Komisije za utvr ivanje ratnih i poratnih žrtava koja je prestala radom po etkom 2000-te, kada je došlo do promjene vlasti, te je u jesen iste godine osnovano Društvo s ciljem daljnjih prikupljanja podataka o stradalima i obilježavanje grobišta. Društvo je u cilju istraživanja suradnju proširilo sa sli nim udrugama u Hrvatskoj i Sloveniji, a plod te suradnje je i osnivanje zajedni kog odbora za obilježavanje grobišta Leskovec što su zajedno u inili predstavnici Društva i lanovi udruge Hrvatski domobran Varaždinske Toplice. Zahvalio je tadanjem predsjedniku HD Toplice Franji Bešeni u, današnjem po asnom predsjedniku, kao i predsjedniku odbora Stjepanu Piškoru i ostalim lanovima, kao i biskupu Marku Culeju koji je 28. rujna 2003. godine spomen križ i blagoslovio.

Izrazio je i nadu da će se utvrditi i mjesto ukopa ubijenog svibove kog župnika Josipa Lesjaka, a i ostalih nestalih i stradalih u bezumlju ratnih i poratnih likvidacija.

Na ovome području sjeverne Hrvatske, Varaždinske i Međimurske županije, postoji preko 60 grobišta i jama u kojima leže posmrtni ostaci žrtava vjerujemo da i one zaslužuju minimum civilizacijskog poštovanja, a to je pravo na grob. Ujedno izražavamo nadu da ćemo se i u Hrvatskoj i prema žrtvama komunisti kog poretka s dužnim poštovanjem odnositi kako to dolikuje ljudima europskih opredjeljenj

***Franjo Talan**Na ovome području sjeverne Hrvatske, Varaždinske i Međimurske županije, postoji preko 60 grobišta i jama u kojima leže posmrtni ostaci žrtava vjerujemo da i one zaslužuju minimum civilizacijskog poštovanja, a to je pravo na grob. Ujedno izražavamo nadu da ćemo se i u Hrvatskoj i prema žrtvama komunisti kog poretka s dužnim poštovanjem odnositi kako to dolikuje ljudima europskih opredjeljenja*

Još jednom svima hvala na sudjelovanju i molitvi za žrtve grobišta Leskovec kojima pridružujemo i žrtve stradale na ostalim mjestima kojih je više stotina u Hrvatskoj, a i stradalima i proganjanima po zatvorima i mučilištima u kasnijem razdoblju. Pokoj im vje ni ma gdje po ivale.

Europa ne može biti ujedinjena dok se ne stvori zajednički pregled povijesti

Nakon toga se potom obratio Nikola Matić, predsjednik središnje udruge Hrvatski domobran, a potom i general Hrvatske vojske Željko Šarić.

Milan Pavleković, dožupan županije Varaždinske rekao je:

S osobitim poštovanjem i pijetetom smo se danas okupili ovdje kako bismo odali počast ratnim i poratnim žrtvama totalitarnih autoritarnih režima 20. stoljeća. Ove godine se po prvi puta kao spomendan obilježava Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih režima i u ovo obilježavanje se aktivno uključila i Varaždinska županija. Treba istaknuti kako se otkrivanjem i ocjenjivanjem komunističkih i drugih totalitarnih zločina, te prihvatanjem odgovornosti i traženjem oprost postiže svojevrsna pomirba kao krajnji cilj suvremenog civiliziranog društva. Svi znamo da je Hrvatska u prošlom stoljeću bila suočena s tragičnim stradanjima kao posljedicom vladavine totalitarnog sustava. Danas imamo

demokraciju, mlada smo država i moramo promicati demokratske norme i demokratska načela. Društvo koje se zatvara u sebe i koje nije spremno prihvatiti različitost i otvorenost nije demokratsko društvo te kao takvo postaje zatvoreno i autokratsko. Hrvatska je danas otvorena zemlja, zemlja koja je na samom ulasku u Europsku uniju i koja mora biti jedna od nositelja demokracije na ovim prostorima. Nikada se ne smiju zaboraviti ljudske žrtve koje su nepotrebno i suludo stradale samo zato što su bile drugačiji mišljenja, stavova, opredjeljenja. Danas se s pravom govori kako Europa ne može biti ujedinjena dok se ne stvori zajednički pregled povijesti, priznaju i nacizam, staljinizam te fašističke i komunističke režime kao zajedničko naslijeđe.

Zločini se ne smiju prikrivati, oni moraju biti jasno i strogo osuđeni i sankcionirani.

Neka ovaj dan bude vječit spomen žrtvama totalitarnih režima, režima koji se ne smiju nikada ponoviti i dogoditi na ovim prostorima. – rekao je na kraju zamjenik župana Milan Pavleković.

Milan Pavleković Danas se s pravom govori kako Europa ne može biti ujedinjena dok se ne stvori zajednički pregled povijesti, priznaju i nacizam, staljinizam te fašističke i komunističke režime kao zajedničko naslijeđe. Zločini se ne smiju prikrivati, oni moraju biti jasno i strogo osuđeni i sankcionirani. Neka ovaj dan bude vječit spomen žrtvama totalitarnih režima, režima koji se ne smiju nikada ponoviti i dogoditi na ovim prostorima

Prošlosti je potrebno udariti pečat istine

U ime pokrovitelja komemoracije skup je pozdravio i prisutnima se obratio i Dragutin Kranjčević, gradonačelnik Varaždinskih Toplica:

Poštovane dame i gospodo. Poštovane obitelji žrtava, poštovani Očevi biskupe, poštovana gospodo svećenici, dragi gosti i uzvanici i svi oni koji su danas došli, na ovo mjesto tuđe, da spokojno i dostojanstveno istini pruže utjehu, i ne daju oblaku zaborava da pokrije ovaj križ. Zaborav se htio nametnuti šutnjom nad onima kojima danas odajemo počast. A to su žrtve krvnoga pohoda, njih 88 koji su ubijeni bez suda i dokazane krivnje sa ciljem nemilosrdnog i životinjskog nametanja nadmoći. A zbog toga danas ne možemo otisnuti i prebroditi, a to je podjela na Njima i Nas. U ne tako dalekoj prošlosti, u Hrvatskoj, kao i diljem svijeta rasplinule su se političke ideologije, represivnih metoda,

metoda dijeljenja svijesti, zakidanje osobe kao individue sa namjerom stvaranja vladavine straha, ije su metode obra unavanja sa protivnicima režima bile: svaka tijelo pred salvom metaka klone. I svaki od tih politiki režima, ponekad i u sukobu jedan sa drugim, bio je narodni zatvor pod istim krovom ku e totalitarizma. I nijedan od tih režima nije imao za pravo da razli itost kažnjava lišenjem slobode i u toliko esto tužnih slu aja smr u. Neki od stražara te ku e i danas slobodno še u sa svojom tamnom prošloš u i oni su danas nevidljivi pred zakonom. Ostaviti prošlost tako raskopan i mutnu, ne dati zadovoljštinu obiteljima iji su sinovi, bra a, o evi padali u ime utopije sramotno je i tužno. Sramotno je i tužno ne prihvatiti odgovornost utvr ivanja istine, šutnjom preobla iti prošlost stvaraju i mitove i bajke. Ova krv koja je prolivena u rujnu 1943. godine nije bila bajka. Ona je tekla u tijelima neznanih nesretnika koji nisu bili krivi za nekonstruktivne politike dijaloge i taštinu onih koji su te dijaloge vodili. Ulij strah pa zavlada! Zar takvu vladavinu ne možemo osuditi? Zar nije takvoj prošlosti potrebno udariti pe at istine? Zašto se vra amo stalno kopaju i po duhovima tih vremena? Zato što ona razdvaja, zato jer i danas iz usta odlaze dokazane tvrdnje obiju strana kako je bilo opravdano. Zapamtite, nijedan izgubljen život, nijedan dan oduzimanja slobode, mu enje i iživljavanje nema opravdanje. Zapamtite ta ku a totalitarizma bila je kuga sa razli itim simptomima razgranatih ideologija. Ono što nama ostaje, jest ustrajati na rehabilitaciji prošlosti, istini dati rije i jasno om zatvoriti knjigu prošlosti koliko god ona bila tužna i nepravedna. I zapamtiti nijedan oblik totalitaristi kog djelovanja nije smio koristiti sredstva ubijanja kako bi opravdao svoj cilj. Bio on, ondašnjim žargonom upotrijebljen, njihov ili naš. Ostavimo djeci budu nost istine da se barem oni, ako tako dugo nismo mogli mi, neoptere eni okrenu stvaranju zdravog temelja življenja. A vi, nesretni nosioci svijea istine, kojih se danas prisje amo i spominjemo, neka Vam je laka zemlja.

Prema našim mu enicima morali smo se odnositi prisilnom šutnjom

O žrtvama i stradanjima progovorio je i Željko Tomaševi , dopredsjednik Hrvatskog žrtvoslovnog društva koji je rekao:

Hvaljen Isus i Marija, štovani O e biskupe, nazo no sve enstvo, bra o i sestre, na ovoj svetoj mu eni koj stopi hrvatske zemlje pozdravljam Vas u ime svih lanova i vodstva Hrvatskog žrtvoslovnog društva na elu s prof. dr. Zvonimirom Šeparovi em. Ovakvih je mjesta strašne muke, nama neprispodobive ni u mislima, a koju su podnijeli naši branitelji kao najdi niji sinovi roda svoga brane i svoj rod i domovinu, zbog ega im je mrzitelj oduzimao živote nadahnut ne Duhom Svetim nego zasigurno duhom ne astivoga, na tisu e od austrijske pa sve do gr ke granice, od kojih je nama znano preko 1500. Životi na ovakvim stratištima nisu oduzimani samo braniteljima vojnicima, nego su jednako mu ki, životi oduzimani i djeci, ženama, djevojkama i starcima. Takav se zlo in ne može razumjeti ni pravdati tek ideologijom bilo kojeg totalitarnog sustava, jer ni komunizam, ni nacizam ili fašizam, nisu u postignu u svoga cilja, u osnovi imali razloga oduzimati život majke ili djeteta. Razlog takvim stravi nim ubojstvima, takvom istinskom genocidu po injenom nad našim narodom, izvire nadvim iz mržnje, i to nacionalne mržnje prema hrvatskom narodu, mržnje koja je nadahnu e sotone. Ne govorim ovo radi poticaja ili održavanja bilo kakve netrpeljivosti prema bilo kojem narodu ili pojedincu, ve stoga, jer je to istina koja se mora svjedo iti da bi se moglo blagoslovljeno živjeti.

Željko Tomaševi Ne možemo priznati, da hrvatske državne vlasti istinski štuju ovaj Spomendan, dok ne zabranjuju petokraku zvijezdu kao simbol totalitarnog komunisti kog sustava i režima, koji je prema nekim statisti kim pokazateljima, prouzro io ak oko tri puta više žrtava nego što su to po inila dva ostala takva sustava prošlog stolje a

Ova naša plemenita zemlja, koju nam je dragi Bog podario tako lijepu, svojim izvorima nam nudi sve ljepote, mogu nosti i darove. Me utim, svi mi smo svjedoci, da nam se naši državni i narodni putovi ine nekako zamršenima. esto sam se pitao zašto pa pomišljam, da možda nedovoljno ili nikako inimo ono što Bog od nas traži, odnosno, da se prema našim narodnim mu enicima, prema našoj žrtvi, ne odnosimo sa štovanjem, s ljubavlju, sa suzom u oku, a znamo, da ni jedna hrvatska majka nije svoju suzu u oku otrla do kraja svoga života, pa se suze u svom oku ne smije sramiti ni jedan hrvatski ovjek, ni Hrvatska kao njihova Majka Domovina. U svim proteklim desetlje ima, mi smo se na žalost, prema našim mu enicima morali odnositi prisilnom šutnjom. Uz po injeni genocid kojim je osaka eno bi e, živo tkivo hrvatskog naroda, pokušavao nam se nametnuti i memoricid, sve do potpune zabrane sje anja, spomena, otkrivanja i obilježavanja mjesta mnoštvenih zlo instava, odnosno utvr ivanja istine, ime je nad našim mu enicima injen produženi zlo in ije se posljedice odražavaju do današnjih dana.

Na hrvatskim državnim vlastima je odgovornost ispravljanja nepravde

Svjedoci smo, da ih se i nadalje vrije a, ponižava, naziva svakojakim ne asnim imenima, a svakoga tko se zauzme za njihovu ast i dostojanstvo, za viteštvo njihova imena, kleve e se kao zagovornike fašizma, i sli no. Iskustveno je znano, da je u svim redovnim vojskama svijeta, od pamtivijeka pa do dana današnjeg, a tako zasigurno i u doba II. svjetskog rata, velika manjina bila onih pripadnika koji su bili spremni po inito zlo, a veliku ve inu inili su uvijek jadni vojnici i dragovoljci, koji su iz ljubavi ginuli za svoj narod, krenuvši se boriti za slobodu i dostojanstvo svoga roda, svoje majke, obitelji, svoje Domovine, koji su u svojoj životnoj dobi, zasigurno sanjali i željeli sve drugo osim rata i smrti. Sve njih nazivati zlo incima je stravi an zlo in. Na hrvatskim državnim vlastima i nadalje leži velika odgovornost ispravljanja te nepravde, jer sje anje i spomen na naše narodno mu eništvo opstalo je tek vrijednim radom iz ljubavi, onih asnih ljudi koji se nisu bojali pritisaka, ugroze svoga života i obitelji. Vrijednim radom tih asnih ljudi i društava, stvarala se javna svijest o osudi zlo ina i zadovoljštini žrtve, a time i pritisak na tijela vlasti, koji je evo doveo i do toga, da je institucionalno usvojen i danas u Hrvatskoj obilježavan, ovaj Spomendan na žrtve totalitarnih sustava. Na žalost, on se još uvijek institucionalno obilježava više deklaratorno, nego istinski sadržajno. Ne možemo priznati, da hrvatske državne vlasti istinski štiju ovaj Spomendan, dok ne zabranjuju petokraku zvijezdu kao simbol totalitarnog komunisti kog sustava i režima, koji je prema nekim statisti kim pokazateljima, prouzro io ak oko tri

puta više žrtava nego što su to po inila dva ostala takva sustava prošlog stolje a. Bez potrebe za bilo kavom usporedbom zlo ina kih totalitarnih sustava, za hrvatski narod je taj simbol, ta petokraka zvijezda, bila simbol najstrašnijeg neprijatelja, po initelja najve eg zlo ina u znanoj nam povijesti našega naroda. Nikada u znanoj nam narodnoj povijesti, hrvatski narod nije bio tako i toliko ubijan, protjerivan i raseljen po cijelom svijetu, uništavan u svojem identitetu, svojoj kulturi, vjeri, institucijama i na inu života, kako je to bilo injeno od godine 1945. pa do 1991, na velikom dijelu hrvatskog životnog prostora sve do oslobo enja 1995., a na ponekim dijelovima hrvatskog životnog prostora, poput Posavine, Srijema ili Boke kotorske, posljedicom na žalost, sve do današnjeg dana. Znaju i k tomu, za stravi no velike razmjere i vrste stradanja hrvatskog naroda u prošlom stolje u, prije svega ljudske gubitke, ne možemo biti zadovoljni iznosom odobrenih sredstava za provedbu ovoga zakona, koja su upravo nepristojno malena u odnosu na razna drugovrsna, a za zdravi razvoj i boljitak hrvatskog društva, duhovno i stvarno neusporedivo nebitnija državna izdvajanja.

Civilizacijska je obveza utvr ivanje identiteta žrtve

Dakle, unato donošenju Zakona o otkrivanju, obilježavanju i održavanju grobova žrtava komunisti kih zlo ina po injenih nakon Drugog svjetskog rata, naše državne vlasti, naši sabornici, su nekakvim udom zaboravili, u taj zakon ugraditi i civilizacijski obvezuju e utvr ivanje identiteta žrtve, jer svaka žrtva ima pravo na ime pa potom i na obiteljski ili svoj grob. Dobili smo zakon koji e, daj Bože, pomo i i ubrzati otkrivanje onih množstvenih stratišta i gubilišta za koje još ne znamo, utvr enje broja žrtava u onima za koje znamo, obilježavanje i održavanje takvih mjesta narodnog mu eništa, nadamo se, ne samo fizi ki, nego i svakovrsnim dostojnim javnim spomenom, poput i ovakvog kakvim ih se mi danas ovdje spominjemo. Me utim, što je s utvr ivanjem identiteta žrtava? Hrvatsko žrtvoslovno društvo je u zajedništvu s brojnim udrugama i društvima, jednako i naša Sveta crkva preko Hrvatske biskupske konferencije, kao i odre eni politi ki imbenici, bilo zatražilo da se popis pu anstva u 2011. iskoristi i kao prigoda za popis žrtava II. svjetskog rata i pora a, koji se time mogao provesti gotovo bez financijskog optere enja. Na žalost, hrvatske državne vlasti su to odbile. Stoga smo sada svi zajedno pozvani djelovati, preko državnog ureda koji je nadležan za provedbu ovoga zakona i koji e uskoro biti uspostavljen i po eti s radom, utje u i da se taj zakon poboljša i provodi na na in koji e mogu iti otkrivanje svih do sada skrivenih množstvenih ili pojedina nih grobišta, dostojno obilježavanje svih grobišta, utvr ivanje to nog broja žrtava i njihovih imena kad god je to mogu e, omogu uju i im time pravo na dostojan grob. U tu nakanu zazivam Božji blagoslov na sve nas, neka nas sve Bog dragi blagoslovi, a naše mu enike vje no grli Srcem svojim Božanskim. Hvala Vam!

Komunizam je desetlje ima tovario križ na mnoge nevine ljude

*Josip Mrzljak*Križni put zapo injemo prvom postajom koja kaže Isusa osu uju na smrt. Tada je on uzeo križ i išao prema smrti. Kada mi idemo na Bleiburg i kada tamo inimo najve u komemoraciju za sve žrtve hrvatskog križnog puta onda želimo njih pratiti na tom križnom putu.I kada su nam neki, gotovo podrugljivo govorili, kako na Bleiburgu nije gotovo nitko stradao, zašto tamo idete? Neki koji su bili u vrhu hrvatske politike. Gotovo je to rujanje svima nama, a posebno žrtvama

Potom je služena misa koju je predvodio, uz koncelebraciju svibove kog župnika Jure Kopjara, dekana Stjepana Makara, vl Marka urina i topli kog župnika Stjepana Moste aka, mons Josip Mrzljak varaždinski biskup koji je u uvodu rekao:

Križni put zapo injemo prvom postajom koja kaže Isusu osu uju na smrt. Tada je on uzeo križ i išao prema smrti. Kada mi idemo na Bleiburg i kada tamo inimo najve u komemoraciju za sve žrtve hrvatskog križnog puta onda želimo njih pratiti na tom križnom putu.I kada su nam neki, gotovo podrugljivo govorili, kako na Bleiburgu nije gotovo nitko stradao zašto tamo idete? Neki koji su bili u vrhu hrvatske politike. Gotovo je to rujanje svima nama, a posebno žrtvama. Mi znamo da tamo nije puno poginulo, ali znamo da im je tamo re eno. Vi ste osu eni na smrt. Možda bi im lakše bilo da su je odmah podnijeli, nego da su morali i i tim križnim putem nose i strahoviti križ, do smrti, ali i isto tako i mnoge druge križeve koje su nosili, koji smo mi svi zajedno nosili za vrijeme toga totalitarnog sustava kojega smo zvali komunizam koji je zapravo desetlje ima tovario križ na mnoge nevine ljude. I zato je

pravo, dostojno i pravedno da se toga sjećamo i da na poseban način obilježavamo ovaj današnji dan kojega je evropski parlament izglasao 2. travnja 2009. godine. Mi smo obilježavali i prije i nastojat ćemo obilježiti svake godine ovaj datum. Vidimo da se pomi u neke stvari, da se može nešto uiniti. Nastojat ćemo mi svećenici i biskupi i u našoj Varaždinskoj biskupiji svake godine barem u jednom dijelu naše Biskupije, prošle godine smo bili u Međimurju, ove godine smo ovdje u Zagorju, tu je još Podravina. Svake godine na nekom mjestu kojih eto ima puno, i teško ćemo moći i sva mjesta izredati da bismo na tom mjestu gdje poivaju naši pokojnici, njihovi zemni ostaci koji imaju nato pravo, i upravo o tome govori ovaj europski dokument, koji ima naslov Europska savjest i totalitarizam,. Nažalost ne znam da li je jedan medij u cijelosti objavio ovaj dokument. I bilo bi potrebno širiti i itati što on piše na koji način bi se zapravo to trebalo sprovesti u životu. Mi kao kršćani, kao vjernici inimo ono što je najviše, a to je sveta misa. Nema većeg od toga, tu je naš početak, tu je naš kraj. Tu u misi smo mi koje se ovdje vidimo na zemlji, ali s nama su i oni koji su otišli prije nas.

Pred kraj mise biskupu, svećenicima i vjernicima na dolasku zahvalio je i domaći župnik Juraj Kopjar i naglasio:

Kako netko reće da se se možda saznati, kad-tad i za grob pokojnog župnika Josipa Lesjaka kojeg su tako ubili 1945. godine. Vjerujem da se za njegov grob neće nikada saznati. – istaknuo je župnik i napomenuo da se otkrivanje istine o mjestu ovog grobišta doprinio pokojni Valent Dvekar, koji je bio na službi lugara koji je zasijecanjem nekoliko stabala oko grobišta u šumi kroz više desetljeća sa uvao mjesto smaknuća, da se ne zaboravi, a koje je kao desetogodišnji dječak zapamtio.

Misa i komemoracija na grobištu Leskovec završila je oko 18 sati te smo se svi potreseni polako vraćali u dolinu.

Grobište Leskovec nastalo je pred 68 godina, 29. rujna 1943. tad su partizani u napadu na Varaždinske Toplice zarobili 88 vojnika koji su se nalazili u Hotelu Josipova kupelj, zapisano je u partizanskoj literaturi i kasnije izdanim knjigama. Branitelji su dugo odolijevali napadu sve dok napadači nisu pomoću benzina i vatrogasnih štrcaljki zapalili hotel prethodno zatvorivši dotok vode. Većina posade se predala, a dio ih se kroz odvodne kanale kojima se odvodila voda iz hotela uspio izvući. No tek zakratko jer su ih partizanske snage zarobile i nakon mučenja poubijale, na dva mjesta u urilovcu, u Hrastovcu..., a većinu njih 73 povelili su do sela Svibovec. Tu su se zarobljenici morali svi i te su tako tjerani do naselja Lekovec, a odatle uz potok prema mjestu na kojem su po partizanskoj naredbi mještani obližnjeg naselja već iskopali dvije grabe. Tu su ih poubijali, a mještani su ih morali zagrnuti zemljom. Na dostojan pokop i blagoslov groba i u njima pokopanih žrtava čekalo se šest desetljeća, 60. godina. Naime nitko nije znao tko bi to trebao uiniti? Kako bi se stvar pokrenula i grobište obilježilo i posljednje poivalište partizanskih žrtava blagoslovilo formiran je zajednički Odbor koji je tu uz pomoć ostalih i uinilo.

Dan sjećanja na žrtve totalitarnih ideologija i u Međimurju

Prvo obilježavanje Dana sjećanja na žrtve totalitarnih ideologija na području sjeverne Hrvatske održan je 23. kolovoza 2010. godine u župi Macinec u Međimurju, a tom prilikom pokopane su žrtve iskopane i ekshumirane od ožujka 2009. do 12. lipnja. Blagoslov groba i molitvu predvodio je biskup Josip Mrzljak koji je za žrtve služio i misu u crkvi u Macincu, a prvi puta otvoreno grobište posjetio je 7. travnja 2009. godine.

Ove godine obilježavanje Dana sjećanja na žrtve totalitarnih ideologija održano je u nedjelju 21. kolovoza, s početkom u 17 sati, molitvom koju su predvodili mons Leonarad Logožar, dekan gornjemeđimurskog dekanata iz Štrigove i domaći župnik iz Macinca vl. Stjepan Markušić, a uz organizatore molitvi i misi zadušnici koja je potom služena u župnoj crkvi Pohoćenja BDM, prisustvovali su u predstavnici udruge Macelj i članovi udruge Hrvatski domobran V. Toplice i akovec Varaždin kao i Braća hrvatskog zmaja.

Kod grobnice je o poratnim stradanjima i likvidacijama na području Međimurja govorio Josip Kolarić, predsjednik Društva za obilježavanje grobišta žrtava komunizma koji je istaknuo: Naše današnje okupljanje pred ovom grobnicom jest prije svega odavanje sućuti ljudima koji su poratnih godina Drugog svjetskog rata mučki ubijeni i o kojima se desetljećima nije smjelo govoriti, a okupljanjem na ovom mjestu pridružili smo se Europskoj i Saborskoj deklaraciji o osudi zločina totalitarnog komunističkog poretka u svijetu i u Hrvatskoj koja između ostalog kaže: Žrtve zločina totalitarnih komunističkih režima i njihove obitelji zaslužuju sućut, razumijevanje i priznanje za svoje patnje. Stoga danas s posebnim štovanjem suosjećamo s rodbinom davno nestalih žrtava ljudskog bezumlja i vjerom kako se slično nikada više neće ponoviti. Odavanje poštasti.

Polaganjem vijenaca kod grobnice žrtava na grobištu Sep 23. kolovoza i odavanju poštasti izvršila je Međimurska županija, a uz župana Ivana Perhoda, tu su bili prisutni i članovi Društva, Matice hrvatske, akovec i ostali.

Priredio: Franjo Talan